

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

19.06.2023. – 23.06.2023

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 26. 06. 2023. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA **19. 06. 2023. – 23. 06. 2023.**

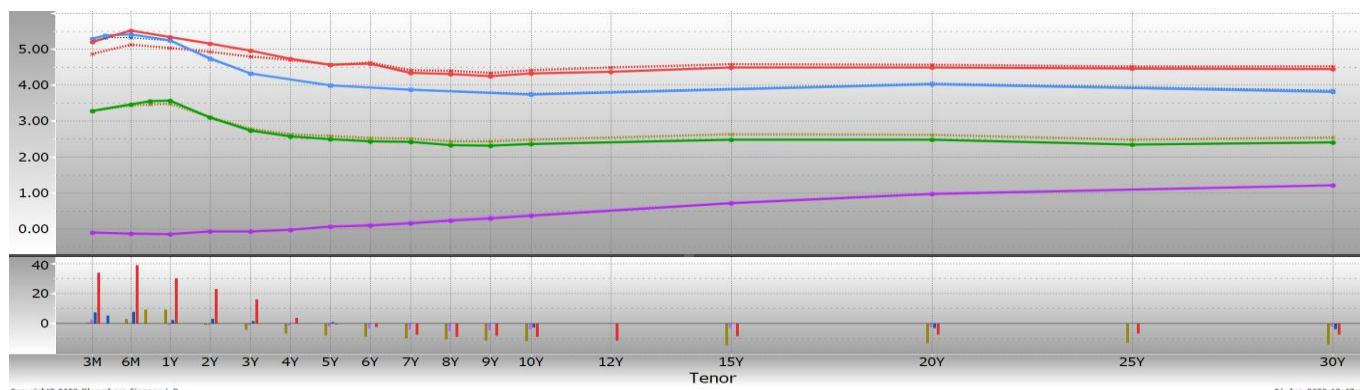
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	16. 6. 23.	–	23. 6. 23.		16. 6. 23.	–	23. 6. 23.		16. 6. 23.	–	23. 6. 23.		16. 6. 23.	–	23. 6. 23.	
2 godine	3.12	–	3.11	↘	4.71	–	4.74	↗	4.95	–	5.18	↗	- 0.06	–	- 0.07	↘
5 godina	2.58	–	2.50	↘	3.98	–	3.99	↗	4.57	–	4.57	→	0.08	–	0.06	↘
10 godina	2.47	–	2.35	↘	3.76	–	3.73	↘	4.41	–	4.32	↘	0.41	–	0.37	↘

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	16. 6. 23.	–	23. 6. 23.
3 mjeseca	3.319	–	3.307 ↘
6 mjeseci	3.433	–	3.460 ↗
1 godina	3.497	–	3.598 ↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krivulje prinosa Njemačke (zeleni), SAD-a (plavi), Velike Britanije (crveni) i Japana (ljubičasti) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 23. 06. 2023. godine (pune linije) i 16. 06. 2023. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa prikazana je razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi sigurnijih zemalja eurozone su tijekom protekle sedmice zabilježili smanjenje duž cijele krivulje, naročito na srednjem i krajnjem dijelu.

Nekoliko dužnosnika ECB-a ponovilo je svoje stavove zalažući se za daljnje povećanje kamatnih stopa. Članica IV. ECB-a, Schnabel, izjavila je da su rizici za izgleda inflacije „nagnuti nagore“. Napomenula je da ECB mora ostati u velikoj mjeri ovisan o ekonomskim podacima, s obzirom na to da rizici od učvršćivanja inflatornih očekivanja i slabije transmisije monetarne politike ukazuju na to da postoji granica koliko dugo inflacija može ostati iznad ciljane razine od 2 %. S druge strane, guverner Centralne banke Irske, Lane, istakao je da se još jedno povećanje kamatne stope u srpnju čini prikladnim, dok će odluka na sjednici u rujnu ovisiti o ekonomskim podacima. Guverner Narodne banke Slovačke, Kazimir, izjavio je da ECB treba izvršiti još jedno povećanje stope u srpnju i da se pomakne dalje u restriktivni teritorij, jer je napomenuo da su rizici rasta inflacije i dalje značajni, a povezani su sa situacijom na tržištu rada, cijenama hrane i profitnim maržama poduzeća. Ipak, Kazimir se suzdržao od zagovaranja daljnjih povećanja nakon srpnja, tvrdeći da će biti potrebna nova analiza u rujnu, kako bi se procijenio utjecaj najbržeg ciklusa

povećanja kamatnih stopa ECB-a. Predsjednik *Deutsche Bundesbanke*, Nagel, istakao je da je inflacija za njega „poput pohlepne zvijeri“ s kojom se moraju boriti. Nagel je upozorio da se inflacija može smanjiti u narednim mjesecima i to bi moglo pojačati pritiske na ECB da zaustavi pooštavanje monetarne politike, ali da bi niža temeljna inflacija mogla prikriti osnovne cjenovne pritiske, tako da to neće nužno značiti da je „posao okončan“. Predsjednica ECB-a, Lagarde, je izjavila da centralne banke moraju podržati „zeleniji financijski sustav“, dok je potpredsjednik ECB-a, De Guindos, istakao kako ECB „ulazi u posljednju fazu“ pooštavanja. Guverner Centralne banke Španjolske, De Cos, je izjavio da će ECB vjerojatno ponovno povećati kamatne stope u srpnju, ali nije moguće reći što će učiniti nakon srpnja.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora P – EZ	LIPANJ	44,8	43,6	44,8
2.	PMI kompozitni indeks P – EZ	LIPANJ	52,5	50,3	52,8
3.	GDP (G/G) F – Španjolska	I. kvartal	3,8 %	4,2 %	2,9 %
4.	GDP (G/G) F – Nizozemska	I. kvartal	-	1,9 %	2,9 %
5.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G) – Španjolska	SVIBANJ	-	0,8 %	4,2 %
6.	Indeks građevinskog sektora (G/G) – EZ	TRAVANJ	-	0,2 %	- 0,7 %
7.	Tekući račun (u mlrd. EUR) – EZ	TRAVANJ	-	3,6	31,2
8.	Indeks potrošačkog povjerenja P – EZ	LIPANJ	- 17,0	- 16,1	- 17,4

SAD

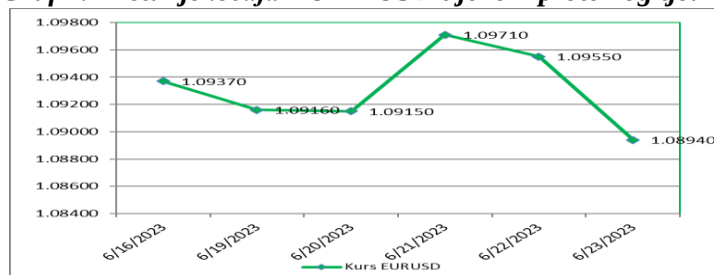
Prinosi na američke državne obveznice su tijekom proteklog tjedna zabilježili rast na prednjem i srednjem dijelu krivulje, dok su prinosi na desetogodišnje obveznice smanjeni za 3 bazna boda. Fokus investitora u SAD-u prošloga tjedna bio je na govoru predsjednika Feda, Powella, pred Kongresom SAD-a. Naime, Powell je izjavio da kreatori monetarne politike očekuju da će se kamatne stope morati povećati kako bi se rast američke ekonomije smanjio ispod dugoročnog trenda, te obuzdali pritisci na cijene. Powell je istakao da dužnosnici Feda razumiju poteškoće koje uzrokuje visoka inflacija, te da ostaju čvrsto opredijeljeni da inflaciju vrate na ciljanih 2 %. Također, Powell je dodao da će odluke nastaviti donositi po principu „od sastanka do sastanka“, a na temelju ekonomskih podataka i njihovih implikacija na izgleda za ekonomsku aktivnost i inflaciju, kao i ravnotežu rizika. U polugodišnjem izvješću o makroekonomskoj i deviznoj politici glavnih trgovinskih partnera SAD-a, koje Ministarstvo SAD-a podnosi Kongresu, navedeno je da nijedan veliki američki trgovinski partner nije ispunio kriterije da bude proglašen valutnim manipulatorom tijekom četiri kvartala do prosinca prošle godine. Ministarstvo je također navelo da je sedam zemalja na listi za praćenje glavnih trgovinskih partnera, a čija valutna praksa i ekonomska politika zahtijevaju veliku pozornost. Prema rezultatima istraživanja *Bloomberga* za lipanj, ekonomski analitičari prognoziraju da će ekonomija u SAD-u u tekućoj godini zabilježiti ekspanziju po stopi od 1,3 %, dok se za 2024. i 2025. godinu prognoziraju stope od 0,8 % i 1,9 %, respektivno. Prognozirana stopa inflacije je za tekuću godinu nepromijenjena i iznosi 4,1 %, kao i za narednu godinu (2,6 %). Većina anketiranih ekonomista očekuje da će Fed povećati referentnu kamatnu stopu za 25 baznih bodova na srpanjskoj sjednici, dok vjerojatnost recesije u narednih 12 mjeseci iznosi 60 %.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Indeks započelih kuća (M/M)	SVIBANJ	- 0,1 %	21,7 %	- 2,9 %
2.	Građevinske dozvole (M/M)	SVIBANJ	0,6 %	5,2 %	- 1,4 %
3.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	16. lipnja	-	0,5 %	7,2 %
4.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	17. lipnja	259.000	264.000	264.000
5.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	10. lipnja	1.785.000	1.759.000	1.772.000
6.	Vodeći indeks	SVIBANJ	- 0,8 %	- 0,7 %	- 0,6 %
7.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	LIPANJ	48,5	46,3	48,4

Američki dolar je aprecirao u odnosu na euro, te je tečaj EUR – USD zabilježio pad s razine od 1,0937 na razinu od 1,0894.

Graf 2: Kretanje tečaja EUR – USD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Tijekom protekloga tjedna održana je sjednica MPC BoE-a, a odluke koje je donio BoE bile su iznenađujuće. Donesena je neočekivana odluka da se referentna kamatna stopa poveća za 50 baznih bodova, a tržište je očekivalo povećanje od 25 baznih bodova. BoE je ovim pokazao da nastavlja snažnu borbu s najtežom inflacijom od 80-tih godina. Devetočlani komitet glasao je sa 7:2 za povećanje kamate za 50 baznih bodova, što je ujedno i najveće povećanje kamatne stope od veljače. Guverner BoE-a, Bailey, ukazao je na upornu inflaciju hrane i usluga, što je jedan od argumenata koji idu u prilog povećanja kamatne stope na ovom sastanku. Bailey je također istakao da je bio apsolutan imperativ za BoE da poveća kamatnu stopu, uzimajući u obzir upornu inflaciju koja je prisutna i u drugim zemljama. Također, dodao je da ovim mjerama ne pokušava uvući ekonomiju u recesiju i ne signalizira naredni pomak referentne kamatne stope. U pismu koje je Bailey uputio ministru financija, Huntu, navedeno je da je inflacija hrane ostala na razini od 18,3 % u svibnju, što predstavlja oko 2 postotna boda prekoračenja inflacije. Neposredno nakon odluke BoE-a o povećanju referentne kamatne stope, Hunt je istakao da BoE ima njegovu punu potporu u aktivnostima u kojima rješavanje inflacije ostaje ključni prioritet. Premijer Sunak također je izrazio potporu guverneru Baileyju. Sunak se suočava s pritiskom članova svoje Konzervativne stranke da pomogne građanima koji se bore s rastućim troškovima hipoteka, usred straha da će ih inflacija u Velikoj Britaniji i visoke kamatne stope koštati pozicija na sljedećim općim izborima. Ministar financija, Hunt, objavio je mjere kojima će se pomoći građanima koji imaju hipotekarne kredite, nakon što je krajem tjedna održao sastanak s predstavnicima ključnih hipotekarnih kreditora. Mjere daju mogućnost dužnicima da reduciraju njihove otplate poput produljenja razdoblja otplate hipoteka ili da se usmjere samo na kamatnu stopu. Daje se opcija da se nakon 6 mjeseci kreditni dužnici vrate na originalni kreditni paket, bez utjecaja na njihov kreditni rejting. Druga mjera usmjerena je ka tome da se građanima pomogne da ne izgube svoje domove. Banke su pristale na minimalno razdoblje od 12 mjeseci prije nego se odluče na zapljenu imovine dužnika.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Inflacija (G/G) SVIBANJ	8,4 %	8,7 %	8,7 %
2.	Indeks temeljne inflacije (G/G) SVIBANJ	6,8 %	7,1 %	6,8 %
3.	Pozajmice javnog sektora (u mlrd. GBP) SVIBANJ	20,0	19,2	22,0
4.	Gfk povjerenje potrošača LIPANJ	- 26	- 24	- 27
5.	Maloprodaja (G/G) SVIBANJ	- 2,5 %	-2,1 %	- 3,4 %
6.	PMI prerađivački sektor P LIPANJ	46,8	46,2	47,1
7.	PMI uslužni sektor P LIPANJ	54,8	53,7	55,2
8.	PMI kompozitni indeks P LIPANJ	53,6	52,8	54,0

Tijekom protekloga tjedna britanska funta je deprecirala u odnosu na euro, pa je tečaj EUR – GBP zabilježio rast s razine od 0,85324 na razinu od 0,85669. Britanska funta je deprecirala i u odnosu na američki dolar, pa je tečaj GBP – USD smanjen s razine od 1,2817 na razinu od 1,2714.

JAPAN

Ministar financija, Suzuki, tijekom proteklog tjedna je izjavio da će biti poduzete odgovarajuće mjere u vezi s deviznom politikom ukoliko bude bilo potrebno. Suzuki je dodao da se valutna politika Japana neće odmah promijeniti nakon što je SAD uklonio Japan sa svoje liste za praćenje valuta, napominjući da je taj potez došao u koordinaciji s Washingtonom. Što se tiče valutne politike, Japan će održavati blisku komunikaciju sa SAD-om i drugim zemljama.

U zapisniku s travanjskoga sastanka BoJ-a navedeno je da članovi Odbora BoJ smatraju da distorzije krivulje prinosa nestaju i da nema potrebe za revizijom trenutnog programa kontrole krivulje prinosa. Zapisnik je u cjelini ukazivao na snažnu potporu nastavku monetarnog ublažavanja kako bi se podržao rast plaća. Jedan od članova Odbora izjavio je da je rizik od propuštanja ciljane razine inflacije od 2 % zbog ishitrene revizije ublažavanja mnogo značajniji od rizika da inflacija ostane iznad 2 %.

Japanski premijer, Kishida, je izjavio da će Vlada Japana mobilizirati sve raspoložive instrumente politike kako bi osigurala rast plaća, signalizirajući time potrebu za dodatnim povećanjem plaća radnika kako bi se neutralizirala rastuća inflacija i održao ekonomski rast. Kishida je na konferenciji za novinare izjavio da postoje nadolazeći znakovi ekonomskog oporavka, kao što su cijene akcija koje su zabilježile najveću razinu u posljednje 33 godine. Prema njegovom mišljenju, pojavljuju se pozitivni pomaci u ekonomiji Japana, rast plaća je dostigao 30-godišnji maksimum (iznad 3 %) i domaće investicije su dostigle 100 bilijuna JPY (704 milijarde USD).

Član Odbora BoJ-a, Noguchi, je izjavio da BoJ mora održavati ultrastimulativnu monetarnu politiku kako bi osigurao da plaće, koje se smatraju ključnim faktorom za postizanje ciljane razine inflacije od 2 %, nastave rasti kao trend. Noguchi je dodao da će se temeljna inflacija, koja je ostala iznad ciljane razine od 2 % više od godinu dana, vjerojatno smanjiti ispod te razine oko rujna ili listopada, kako učinak ranijih povećanja troškova sirovina nestaje. Također je dodao da plaće moraju rasti brže od ciljane razine inflacije od 2 %.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Industrijska proizvodnja (G/G) F TRAVANJ	-	- 0,7 %	- 0,8 %
2.	Iskorištenost kapaciteta (M/M) TRAVANJ	-	3,0 %	- 0,09 %
3.	Narudžbe strojnih alata (G/G) F SVIBANJ	-	- 22,1 %	- 14,4 %
4.	Stopa inflacije (G/G) SVIBANJ	3,2 %	3,2 %	3,5 %
5.	PMI indeks prerađivačkog sektora P LIPANJ	-	49,8	50,6
6.	PMI indeks uslužnog sektora P LIPANJ	-	54,2	55,9
7.	Kompozitni PMI indeks P LIPANJ	-	52,3	54,3

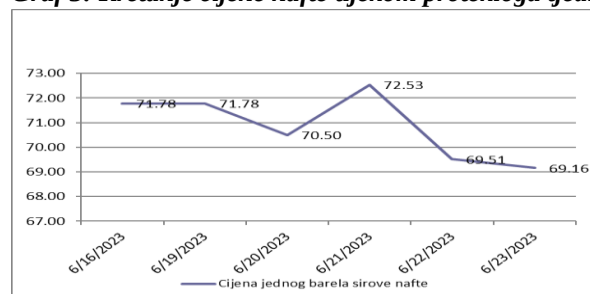
Japanski jen je tijekom protekloga tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EUR – JPY zabilježio rast s razine od 155,22 na razinu od 156,66. Japanski jen je deprecirao i u odnosu na američki dolar, te je tečaj USD – JPY zabilježio rast s razine 141,82 na razinu od 143,70.

NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u utorak iznosila je 71,78 USD (65,63 EUR).

Tržište nafte je u ponedjeljak bilo zatvoreno zbog praznika, pa je prvi radni dan bio utorak. Izvoz nafte iz Saudijske Arabije je u travnju smanjen na 7.316 milijuna barela dnevno sa 7.523 milijuna barela, koliko je izvoz iznosio u ožujku. Rusija je povećala preradu sirove nafte na najvišu razinu u više od dva mjeseca, kako se proces finaliziranja gotovih proizvoda približava završetku. Tijekom trgovanja u utorak, cijena nafte je smanjena nakon što je Narodna banka Kine smanjila, manje od očekivanja, osnovnu kamatnu stopu na kreditiranje. Pored toga, kompanija *China National Petroleum Corp*, koja je najveća kompanija koja proizvodi naftu i plin u Kini, smanjila je očekivanja za nacionalnu tražnju za naftom u ovoj godini na 3,5 % godišnje u odnosu projekciju od ožujka koja je iznosila 5,1 %. Sredinom tjedna došlo je do rasta cijene nafte, jer su trgovci procjenjivali unaprjeđenje tražnje u Aziji, dok je izvješće o industriji u SAD-u ukazalo na umjereni pad zaliha ovog energenta. Ipak, u četvrtak cijena ponovno ima tendenciju pada pod utjecajem zabrinutosti zbog rasta kamatnih stopa, što je vijest koja je imala veći učinak od vijesti o padu zaliha nafte u SAD-u. Također, u četvrtak je objavljeno da su zalihe smanjene za 3.831.000 barela, dok se očekivao pad od 450.000 barela. Tijekom trgovanja u petak, cijena nafte je blago smanjena u odnosu na dan ranije, ali je zabilježen tjedni pad cijene koji je iznosio 3,65 %, što je najveći tjedni pad od početka svibnja. Pad cijene ovog energenta rezultat je pojačanih recesijskih strahova, slabije tražnje u Kini, kao i zabrinutosti zbog lošijih PMI podataka u SAD-u, EU i Velikoj Britaniji. Na zatvaranju tržišta u petak, cijena jednog barela sirove nafte iznosila je 69,16 USD (63,48 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom protekloga tjedna

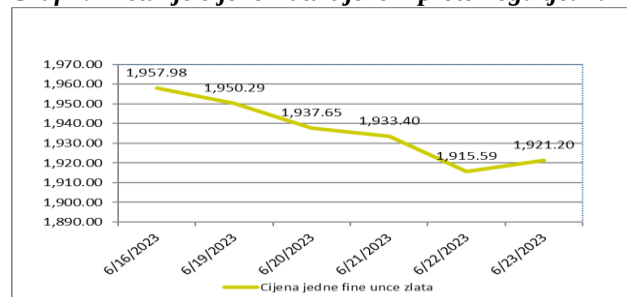

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak, cijena jedne fine unce zlata iznosila je 1.957,98 USD (1.790,23 EUR).

Tijekom proteklog tjedna, cijena zlata uglavnom je imala tendenciju pada. Početkom tjedna, cijena je smanjena pod utjecajem jačanja USD-a, ali i zbog slabijeg trgovanja uslijed praznika u SAD-u. Prema podacima na *Bloombergu* ETF su smanjili pozicije u zlatu 14. dan zaredom, što je najdulje dnevno smanjenje od 7. ožujka. U utorak se cijena nastavila smanjivati pod utjecajem snažnijeg USD-a, ali i nakon što su objavljeni pozitivni podatci o tržištu nekretnina u SAD-u. Narednog dana nastavljen je trend smanjenja cijene nakon svjedočenja predsjednika Feda, Powella, koje je utjecalo i na blagi rast prinosa, kao i na to da se cijena zlata nađe na najnižoj razini u posljednja tri mjeseca. Dolar indeks smanjen je za 50 baznih bodova nakon svjedočenja Powella, čime je zlato postalo jeftinije za kupce i investitore drugih valuta. Tijekom trgovanja u četvrtak, nastavljen je pad cijene ovog plemenitog metala pod utjecajem očekivanja daljnjeg monetarnog pooštavanja od strane glavnih centralnih banaka. BoE je tijekom protekloga tjedna povećao kamatnu stopu za 50 baznih bodova, što je kod investitora pojačalo špekulacije da bi se takav trend mogao nastaviti i kod drugih centralnih banaka.

Cijena zlata blago se oporavila u petak uglavnom pod utjecajem pojačane averzije prema riziku, ali i rasprodaja akcija, jer je došlo do njihovog pada, pa su povučeni *stop loss* nalozi na ove pozicije. Na zatvaranju tržišta u petak, cijena jedne fine unce zlata iznosila je 1.921,20 USD (1.763,54 EUR). Cijena je zabilježila tjedni pad od 1,88 %, što je najveći tjedni pad ovog plemenitog metala od početka ožujka tekuće godine.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom protekloga tjedna

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja zasnovan je na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.